

O boleznih, napakah in drugih škodljivih rečeh pri sadnih drevesih.

(Spisal A. Štamcar.)

(Dalje in konec.)

XVI. Škodljive vremena.

Preobilna mokrota, kakor tudi suša sadnemu drevju zelo zelo škoduje. Mesca malega in velikega travna, pa tudi rožnika potrebujejo drevesa primerne mokrote, brez ktere bi ne zastavile svojih navadnih listnih, cvetnih ali sadnih popkov, tudi v rasti bi zaostajale zavoljo prebornega živeža. Sadje bi bilo prav drobno in bi pred časom izpadlo. Vendar se pa suši veliko ložeje zabrani, kakor moči; ako se okoli drevesa prav dobro z vodo poškropi, da voda do korenin pride, je drevesu v suši zelo pomagano. Veliko hujshe škoduje drevju preobilna mokrota; iz nje veliko drevesnih bolezen izhaja. O deževanji cvetje postane bolj černo in rumeno, poslednjič izpade in sadni pridelki so za tisto leto ob tla. Ako se vreme naglo spreminja, t. j. kedar na vročino hitro dež in merzla sapa pritegne, drevju škoduje toliko, da se listja ali perja prime nekaka moknata rosa; listje je po verhu belo pikasto in tudi bolj debelo, kar pa tudi gotovo sadnemu drevju živež zadržuje.

XVII. Drevju škodljive živali.

1. Zajec drevesne mladike posčiplje, ali če je malo drevce, ga tudi pri sredi tako odgrizne, kakor bi ga s škarkjami odstrigel, včasi tudi po deblu kožo tako ogloda, da se težko več zaraste. Kozja in zajčja slina, še bolj pa zob, je sadnemu drevju hud strup. Kteri pripomoček je zoper zajca, ne morem jaz gotovo reči, ker zajec v mojo drevesnico ne pride, tedaj sem v tej reči premalo skušen. Gotovi pripomoček je pa in tudi ostane, če zajca s svinčeno kroglo in smodnikom pokadiš, potem ti ne bo nikdar več škode delal. Drevo pa z apnom pobeli, ker zajec se belega drevesa boji.

2. Miši in kertice, ktere korenine in deblo oglodajo in koreninice tako čisto pojedó, da drevescu samo deblo še ostane in v zemlji tiči. Temu merčesu jaz po večletni skušnji tako le postrežem: Pred ko sneg pade, že pozno jesen sim ter tje med drevesca male prekope skopljem, v ktere denem zelenega olubja od nagojevega lesa, in ga zopet s perstjo zasujem. To olubje mišim tako hudo dene, da vse pobegnejo iz drevesnice.

3. Kebri, ki se pa lahko polové zjutraj, ko je še zrak bolj merzel in dokler so še okorni, če se namreč pod drevesom rjuha ali plahta pogerne, drevo dobro potrese, da padejo doli.

4. Mravlje in uši. Kjer so mravlje, tam so gotovo tudi uši. Uši naj se pa kar s kunjjo pomečkajo do čistega, in drevo bo nehalo hirati.

5. Gosence so zelo škodljive stvari; mlado drevce tako končajo, da se posuši; staro drevo pa za več let storé nerodovitno. Da se pa gosence odpravijo, se mora: a) vsako pomlad drevje čisto otrebiti, b) odrasčene drevesa z apnom pobeliti. c) okoli drevesa jesen zemlja nekoliko odkopati, da se gosencičina zalega tudi v zemlji zatare, d) vsaki večer ali jutro je dobro drevesa otresti in spodaj kako plahto pogerniti, da se gosence ložeje polové. e) Tiste ptice, ktere gosence pokončujejo, se ne smejo loviti in pobijati, ampak še le privaditi se morajo na verte; tiste ptice pa, ki sadnemu drevju škodujejo, p.: kalin, kos, šinkovec, pšoga, vrana i. v. d., moramo pa od sadnih dreves odganjati. Vendar je pa veliko več takih ptic, ki gosence obirajo in nam koristijo, kakor unih, ki nam škodujejo. Zahvalimo Boga za neskončno modro stvarjenje! —

Književnost.

„Živalstvo. Prirodopis za niže gimnazije in realke. Spisal A. Pokorny. Poslovenil Fr. Erjavec. V Celovcu 1864.“ To spretno knjigo priporočamo učiteljem posebno za rečni nauk v šoli, pa tudi v porabo za šolske darila.*)

„Lahkoverni. Vesela igra v 3 djanjih. V Zagrebu 1864.“ To igro je spisal nekdanji verli učitelj v Vinici g. Bernard Tomšič, in njegov sin, učiteljski pripravnik v Zagrebu, jo je dal na svitlo in s tem postavil blagemu očetu lep spominek. Priporočujemo jo tedaj posebno učiteljem, pa tudi drugim marljivim domoljubom.

Novice.

V šolskem letu 1863 je bilo na Kranjskem 14 glavnih, 162 malih in 54 še ne prav vredjenih šol, vkup 230 šol; med temi je bilo slovenskih 128, slovensko - nemških 84 in 18 nemških šol. Obertnij-

*) Pri tej priliki zahvalimo čast. gosp. Luka Sveteca za iztise „Živalstva“, ki jih je podaril tukajšnjim gimn. učencem, kar je res hvale in pomenanja vredno.